

Politisk program 2021-2022

Forslag til landsmøte 2021

1 Innledning

Juvente er en organisasjon for, av og med edru ungdom. Juventes visjon er en demokratisk verden basert på menneskeverd og solidaritet der rusmidler ikke skaper problemer. Hele Juventes ideologi og politiske fundament bygger på tanken om menneskeverd: Juvente mener at alle mennesker har rett til å bli rettferdig behandlet, til et verdig liv, og til å kunne si, mene og tro det man vil uten frykt for forfølgelse, uavhengig av nasjonalitet, hudfarge, livssyn, seksuell legning, funksjonsnivå, kjønn eller andre ulikheter.

Juvente arbeider for å skape engasjerende, trygge og inkluderende miljøer hvor menneskeverd står i sentrum, og bruk av rusmidler er overflødig. Juvente ønsker å endre samfunnet vi lever i, og arbeider aktivt for å forbedre egen og andres hverdag. Juvente vil bedre livssituasjonen til mennesker både i og utenfor Norge.

Juvente er en solidaritetsorganisasjon med et avholdsstandpunkt. Vi arbeider mot rusproblemer, diskriminering, sosiale problemer, undertrykking, krig og konflikter, og engasjerer oss for menneskeverd, solidaritet, demokrati, rettferdighet, utvikling og fred.

2 Rusmidler

Problemer knyttet til rusmidler er en stor utfordring lokalt og globalt, og er kilde til sosiale, politiske, økonomiske og helsemessige problemer og skader for både enkeltmennesker og samfunnet. Dette er utgangspunktet for Juventes ruspolitiske engasjement. Juvente ønsker en ansvarlig ruspolitikk der folkehelse, forebygging, regulering, behandling og rehabilitering er de viktigste faktorene for å sikre best mulig helse, trygghet og velferd for alle.

Juvente anser ikke bruk av rusmidler som en privatsak. Mange setter enkeltindividets frihet og rett til å bestemme over seg selv foran vårt felles ansvar for et velfungerende samfunn der alle kan føle seg trygge. Juvente mener at alle samfunnets medlemmer blir påvirket av individenes handlinger, og at samfunnsproblemer er alles ansvar. Juvente mener at salg og bruk av rusmidler går på bekostning av fellesskapets beste. Det må derfor føres en ansvarlig politikk som bidrar til å holde forbruket på et så lavt nivå som mulig.

2.1 Forebygging og behandling

Juvente mener at det er mest effektivt og humant å forebygge rusproblemer før de oppstår. En økt satsing på forebygging nå vil bidra til færre rusrelaterte problemer i samfunnet senere. Denne satsingen bør inneholde holdningsskapende arbeid, rusfrie fritidstilbud for ungdom, og politisk regulering gjennom pris og tilgjengelighet.

Rusmiddelforebygging og temaer relatert til rusmidler må få en mer sentral plass i grunnskolen og videregående skole.

Personer som får problemer med egen eller andres rusmiddelbruk skal møtes med den hjelp og verdighet de har krav på. Det er bruken av rusmidler som skal bekjempes, ikke de som får problemer på grunn av rusmidlene. Personer som er rusmiddelavhengige har rett til god behandling som er tilpasset egne behov for å bryte med egen avhengighet. Etter endt behandling er det viktig med god rehabilitering og oppfølging.

Juvente mener at:

- Forebygging skal være førsteprioritet i ruspolitikken.
- Frivillige organisasjoner må ha en sentral rolle i det forebyggende arbeidet, både i skolen og på andre arenaer.
- Rusforebyggingen i skolen skal bygge på et solid evidensgrunnlag der forskning, praktisk erfaring og ungdoms egne perspektiver inngår.
- Rusforebygging må fokusere ekstra på særlig utsatte perioder av ungdomstiden, som overgangen mellom skoleslagene, russetid og fadderuker.
- Opplæring om rusmidler må bli en del av utdanningen til alle som skal arbeide med barn og ungdom, slik at disse har kompetanse og trygghet til å drive forebyggende arbeid, samt iverksette tiltak dersom de opplever at noen har et risikabelt forhold til rusmidler.
- Midler til rusforebyggende arbeid i kommunene må øremerkes.

- Alle fylker og kommuner skal benytte sine ungdomsråd aktivt i utforming og gjennomføring av rusforebyggende arbeid.
- Det må opprettes flere behandlingsplasser slik at personer med rusproblemer raskere kan komme i behandling uten å stå i kø.
- Ruskontrakter må inkludere et bredt hjelpetilbud fra kvalifisert fagpersonale, tilpasset den enkelte.
- Det må aktivt arbeides for at kunnskapsmangel, feiloppfatninger eller stigma ikke forhindrer at man ber om hjelp, både på egen og andres vegne.
- Det må i større grad tilbys medikamentfri behandling av rusavhengighet.
- Pårørende til personer med rusmiddelavhengighet må gis god oppfølging og informasjon.
- Rehabilitering og integrert ettervern av personer med rusmiddelavhengighet må styrkes.

2.2 En ansvarlig alkoholpolitikk

De mest omfattende problemene som oppstår som følge av rusmiddelbruk kan knyttes til alkohol. Juvente ønsker å begrense skadeomfanget av alkohol, og dette kan gjøres best og mest effektivt gjennom god forebygging og restriktiv alkoholpolitikk. En ansvarlig alkoholpolitikk bidrar til et bedre samfunn fordi den senker konsumet og på den måten bidrar til økt velferd, trygghet og bedre helse. Gjennom forskningen på feltet vet vi at pris og tilgjengelighet er de mest effektive tiltakene for å begrense bruken av alkohol, og dermed også skadeomfanget.

Juvente mener at:

- Norges alkoholpolitikk skal baseres på folkehelse og forebygging.
- Den nasjonale alkoholstrategien må følges opp med tiltak og finansiering for å redusere alkoholkonsumet i Norge.
- Vinmonopolet må opprettholdes og styrkes som alkoholpolitisk virkemiddel.
- Taxfreeordningen for alkohol skal avvikles, sekundært overtas av Vinmonopolet.
- Det må ikke åpnes for salg av alkoholholdige varer over 4,7 volumprosent direkte fra nisjeprodusenter (f.eks. «gårdssalg»).
- Det norske forbudet mot alkoholreklame må opprettholdes, og styrkes med fokus på internett og sosiale medier.
- Alkoholavgiftene må økes til et forsvarlig høyt nivå.
- Det må innføres legitimasjonsplikt på alle varer som etter norsk lov er aldersbestemte, for å sikre at aldersgrensene blir fulgt i butikker og på skjenkesteder.
- Promillegrensene for bil må opprettholdes, og promillegrensene på sjøen må senkes til 0,2 promille. Det må gjennomføres flere promillekontroller både til lands og til vanns.
- Maksimal skjenketid for alkohol må reduseres fra 03.00 til 02.00.
- Det må innføres varedeklarasjon på alkoholholdige drikkevarer, som opplyser om ingredienser og næringsinnhold

- Det må innføres advarselsmerking med spesielt fokus på skader relatert til bilkjøring, graviditet og skader på tredjeperson.
- Parker, strender og andre viktige fellesarealer skal være alkoholfrie områder hvor barn, ungdom og voksne kan oppholde seg uten å forholde seg til andres alkoholbruk.
- Det bør ikke tillates alkoholservering på steder som kinoer, butikker og frisørsalonger.
- Det bør ikke tillates alkoholservering på tribuner og andre arrangementsarenaer hvor barn og unge er tilstede.
- Det må gjennomføres flere og bedre kontroller på salgs- og skjenkesteder, særlig med fokus på salg til mindreårige.
- Minimumskravet for antall kontroller per salgs- og skjenkested bør økes fra 3 til 5 per år.
- Prikkbelastningssystemet må strammes inn slik at de mest alvorlige bruddene på alkoholloven medfører umiddelbar inndragning av salgs- eller skjenkebevilling.
- Konsekvensene av endringen av «fireårsregelen» for fornyelse av salgs- og skjenkebevillinger må evalueres.
- Ansvar for gjennomføring av salgs- og skjenkekontroller bør flyttes fra kommunene til fylkesnivå.
- Det bør gjennomføres forsøk med framprovosert salg av alkohol til mindreårige i de offentlige kontrollene.
- Det må ikke lettes på kravene for alders- og sosial kontroll ved alkoholsalg på nett.
- Skjenkekontrollører må kurses grundig i alkoholloven, også når kontrollene gjennomføres av private selskap.
- Alle kommuner skal ha helhetlige, folkehelseorienterte rusmiddelpolitiske handlingsplaner som også omhandler alkoholpolitikk og forebygging..
- Utsalgssteder må ha et bredt og attraktivt utvalg av alkoholfrie drikkevarer tilgjengelig.
- Brudd av samme grad på norsk alkoholovgivning skal på nasjonal basis bli møtt med like reaksjoner.

2.3 En kunnskapsbasert narkotikapolitikk

Juvente ønsker en narkotikapolitikk basert på kunnskap og solidaritet med de som har problemer. Den mest humane narkotikapolitikken er den som gjør at færrest mulig prøver og bruker narkotika. I Norge er det få som prøver narkotika, og enda færre som er faste brukere. Det er noe Juvente ønsker å holde fast ved. Samtidig må vi være bevisste på at mange har store problemer med egen eller andres narkotikabruk. Disse må tilbys god oppfølging og hjelp.

For å holde bruken av narkotiske stoffer så lav som mulig mener Juvente at ingen narkotiske stoffer bør legaliseres. Forbudet bidrar til at færre prøver og bruker jevnlig, og det gir mulighet for å oppdage personer med rusproblemer tidlig, samt at man med forbudet kan idømme behandling ved overtredelse. Juvente mener derfor at fortsatt forbud er den mest humane narkotikapolitikken, og at man i den planlagte rusreformen må sørge for at man

ikke mister muligheten til å avdekke og sette inn tiltak tidlig i et forløp som kan ende i tungt rusmisbruk.

Personer med rusproblemer må ha enkel tilgang på hjelp – både helsehjelp, sosiale tjenester og annen nødvendig støtte. Brukere må møtes på en måte som er fordomsfri, støttende og ikke dømmer. Målet skal være å hjelpe mennesker ut av rusproblemer og avhengighet – det krever tålmodighet og tilpasningsdyktige tjenester. Pårørende til personer med rusmiddelavhengighet må heller ikke glemmes i diskusjoner om narkotikabruk og -politikk. Personer som står nærme misbrukere, ikke minst barn, risikerer å bli hardt rammet av misbruk og avhengighet. Også samfunnet påvirkes, blant annet gjennom kostnadene avhengighet og skade medfører.

Juvente mener at:

- Ingen narkotiske stoffer bør legaliseres.
- Heller enn bøter og fengselsstraff, bør personer som tas for bruk og besittelse møtes med helsehjelp eller alternative reaksjoner.
- Brudd av samme grad på norsk narkotikalovgivning skal på nasjonal basis bli møtt med like reaksjoner.
- Målet for behandling og rehabilitering av rusmid bør primært være rusfrihet.
- Overdosetallene må reduseres, blant annet gjennom tiltak for å få flere til å bytte fra sprøyte til røyking av heroin og utdeling av motgift i form av neseppray.
- Innsatsen for å spre kunnskap om helsefarene knyttet til narkotikabruk må økes, særlig om de narkotikatypene ungdom eksponeres hyppigst for.
- Det må fokuseres mer på skade på tredjepart av narkotikabruk, ikke minst barn og ungdom som bor sammen med en som bruker narkotiske stoffer.
- Det bør forskes mer på skader og kostnader forbundet med narkotikabruk.
- Det bør forskes på bruk av narkotiske stoffer for medisinsk bruk, også cannabis. Reguleringen av medisinsk bruk av narkotiske stoffer må utformes på en måte som forhindrer risiko for skadelig bruk.
- Det bør utarbeides en nasjonal pårørendestrategi, som ser på dagens nasjonale og kommunale struktur for pårørendearbeid og hvilke tiltak som kan settes inn for å forbedre denne gruppens situasjon.

3 Ungdom og samfunn

Juvente er en organisasjon for, av og med ungdom som er opptatt av ungdoms hverdag. Ungdom skal få muligheten til å utfolde seg og engasjere seg i saker som angår dem. Det er også ungdommen som skal arve verden, og ved å gi dem et godt fundament skapes også en bedre framtid.

3.1 Deltakelse

Ungdom engasjerer seg gjerne i andre saker enn voksne, og det er viktig at også disse meningene blir hørt. Ungdom har rett og plikt til å påvirke politikk, og voksne er forpliktet til å lytte til ungdommen. Juvente ønsker å bidra til å engasjere ungdom, og styrke ungdoms muligheter og vilje til å engasjere seg. Juvente mener det er viktig at ungdom får innflytelse på samfunnsutviklingen. Ungdom er engasjerte, og engasjement kan utøves gjennom deltakelse i frivillige organisasjoner, gjennom opplæring i politisk arbeid og ved at ungdom tas på alvor.

Juvente mener at:

- Ungdom må gis den kunnskapen som er nødvendig for å bli sett og hørt.
- Kommunestyrene og fylkestingene må ha gode rutiner slik at ungdomsrådene blir inkludert i politiske prosesser før man gjør avsluttende vedtak, og særlig i utforming og gjennomføring av rusforebyggende arbeid.
- Rammevilkårene og tilskuddsordninger for frivillige ungdomsorganisasjoner må bli bedre både nasjonalt og lokalt.
- Kommuner må tilby egnede lokaler til aktivitet i frivillige organisasjoner.
- Ungdom må gis kunnskap om hvordan de kan søke penger og gjennomføre egne arrangementer.

3.2 Rettigheter

Den bør minimum inneholde krav om deltakelse i lokaldemokratiet og om rusfrie fritidstilbud i alle kommuner. Vi ønsker å skape miljøer der alle føler seg trygge, og hvor behovet for rusmidler ikke er til stede. For at dette skal være mulig, må det eksistere slike tilbud for alle. Juvente ønsker et mangfoldig fritidstilbud for ungdom, og en økt andel lavterskeltilbud.

Juvente mener at:

- Skolen skal gi ungdom den kunnskapen som kreves for å kunne ta selvstendige og informerte valg i politiske sammenhenger.
- Stemmerettsalderen må senkes til 16 år ved alle valg.
- De kompliserte søknads- og rapporteringskravene for frivillige ungdomsorganisasjoner må forenkles.
- Spesielt sårbare barn og unge må få rask og tilstrekkelig kartlegging og oppfølging.
- Helsesykepleier må prioriteres og styrkes

- Det må være tilstrekkelig med offentlige psykologer uten ventetid for ungdom
- Alle ungdomsarrangementer og ungdomsorganisasjoner skal være rusfrie.

3.3 Inkludering og likestilling

Samfunnet vi lever i blir stadig mer flerkulturelt og mangfoldig. Juvente mener at identitet ikke skal være et hinder for menneskers frihet. Tvert imot må ulikheter respekteres og verdsettes. Vi krever derfor like rettigheter for alle, uavhengig av nasjonalitet, hudfarge, livssyn, seksuell legning, funksjonsnivå, kjønn eller andre ulikheter. For at alle skal få et best mulig liv, er det nødvendig at vi alle er åpne og villige til å tilpasse oss andres behov.

Juvente mener at:

- Alle grupper i samfunnet skal kunne delta i fritidstilbud og organisasjoner på lik linje.
- Alle former for rasisme og diskriminering må bekjempes.
- Arbeidet mot alle former for mobbing må styrkes.
- Funksjonsnivå ikke skal være et hinder for deltakelse i samfunnet.
- Det må oppfordres til flere initiativer for tilbud og hjelp til minoriteter og grupper med mennesker som har mindre muligheter enn andre.

4 Fred og utvikling

Juvente mener at fattigdom og urettferdighet skaper grobunn for krig og konflikter. Fred er ikke bare fravær av krig, men bygger på en prosess av samarbeid mellom stater og folk. Dette samarbeidet må være basert på ønsket om å skape en rettferdig og bærekraftig verden hvor alle er sikret menneskerettigheter og et verdig liv. Ressurser og bistand må gå til basisbehov som sikrer økt livskvalitet, heller enn våpen- eller alkohol-industrien.

4.1 Årsakene til konflikter må fjernes

Det pågår til enhver tid et stort antall kriger og voldelige konflikter i verden. Noen av de viktigste årsakene til disse er urettferdig økonomisk og sosial fordeling, knapphet på nødvendige ressurser, mangel på demokrati, brudd på menneskerettighetene og manglende respekt for individuelle og kulturelle forskjeller. For å oppnå en varig og rettferdig fred må de grunnleggende årsakene til krig og konflikter fjernes. Juvente støtter de aktører som arbeider med å bekjempe og forebygge krig, vold og utrygghet for å skape en mer rettferdig verden.

Juvente mener at:

- Atomvåpen må stigmatiseres og elimineres.
- Norge må signere og ratifisere FN-traktaten som forbyr atomvåpen.
- Norge må innhente en sluttbrukererklæring ved eksport av våpen.
- Det må opprettes en sivil bistandsstyrke som kan settes inn i konfliktsituasjoner for å dempe konflikter og bistå sivilbefolkningen

4.2 Bistand og utvikling

Mennesker i store deler av verden lider under vanskelige forhold som følge av blant annet manglende infrastruktur, ressursmangel, krig og fattigdom. Juvente mener at de rike landene i verden har plikt til å hjelpe, og å utjevne globale forskjeller, sørge for utvikling og redusere fattigdom. 14 av de 17 bærekraftsmålene satt av FN blir påvirket av alkohol og det er derfor viktig å se sammenhengen mellom rusmidler og bærekraftig utvikling. Rusmidler bidrar til økte økonomiske, sosiale og helsemessige problemer i fattige land. Alkohol er i mange land en av de vanligste årsakene til dårlig helse og tidlig død, og har ført til økt smitte av HIV/AIDS. Å redusere rusbruken vil dermed bidra til økt velferd, trygghet og rettferdighet.

Juvente mener at:

- Det må rettes mer oppmerksomhet mot alkohol som et utviklingshinder og på de uetiske sidene av alkoholindustrien.
- Bærekraft skal være førsteprioritet i arbeid for utvikling i andre land.
- Oljefondet må trekke sine investeringer knyttet til produksjon og salg av alle former for rusmidler.

- Rusmidler som hinder for utvikling må vies større oppmerksomhet i bistandsarbeid.
- Det må innføres et internasjonalt forbud mot reklame for alkohol.
- Reklame for narkotiske stoffer må forbys gjennom et internasjonalt forbud.
- Minst én prosent av Norges brutto nasjonalinntekt (BNI) skal gå til utviklingsbistand.
- Trengende land må gis gjeldsslette slik at de kan løftes ut av fattigdom.
- Vetoretten til de fem faste landene i FNs sikkerhetsråd må fjernes for å skape mer demokrati.
- Det internasjonale samfunnet må samles om å håndtere utfordringer rundt klimaendringer.
- Barn i alle land skal ha muligheten til en meningsfylt og verdig barndom uten å måtte utføre barnearbeid eller forsørgelse av familien.